

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

**TREBALL FI DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ
PRIMÀRIA AMB MENCIÓ MUSICAL**

**LA IMPROVISACIÓ MUSICAL COM A
FERRAMENTA DEL DESENVOLUPAMENT
COGNITIU EN PRIMÀRIA**

Nom de l'alumne/a: Faulí Gasulla, Marcelo

Nom del tutor/a TFG: Miralles Bono, Jose Luis

Àrea de Coneixements: Didàctica de l'Expressió Musical

Curs acadèmic: 2015-2016

Índex

0. AGRAÏMENTS.....	3
1. RESUM.....	4
2. INTRODUCCIÓ.....	5
2.1. JUSTIFICACIÓ.....	5
3. MARC TEÒRIC.....	6
4. PLANTEJAMENT GENERAL.....	8
5. HIPÒTESI.....	8
6. METODOLOGIA.....	9
7. EXPERIMENT.....	10
A) PROVA INICIAL I OBJECTIU DE LA PROVA.....	10
B) MATERIAL EMPRAT EN EL PROCEDIMENT.....	12
C) PROCEDIMENT EMPRAT.....	12
8. RESULTATS.....	21
9. DISCUSSIÓ.....	22
10. CONCLUSIÓ.....	22
11. BIBLIOGRAFIA.....	23
12. ÍNDEX DE TAULES I GRÀFICS.....	23
13. ANNEXES.....	24

AGRAÏMENTS

Aquest Treball de Fi de Grau s'ha centrat en la pràctica de la improvisació a l'aula de música en l'etapa de primària.

Aquest treball no haguera sigut possible sense l'ajuda i el suport tant del meu tutor Jose Luis, com companys i companyes del col·legi CEIP Jaume I i de la Universitat Jaume I de Castelló i a la meva tutora de Pràcticum II Natàlia per haver-me deixat total llibertat per a dur a terme tot el que he necessitat.

Mencionar i agrair també als meus alumnes de pràctiques de 5è per ajudar-me i ser tan bons com sou.

Gràcies a tots i totes qui m'han donat el seu suport i m'han ajudat al llarg d'aquest viatge que hui conclou.

Gràcies.

1. RESUM

La investigació que es presenta a continuació és un treball d'investigació comparatiu que té com a objectiu demostrar que una educació musical basada en la improvisació, presenta uns nivells cognitius-musicals majors en aquells alumnes educats amb aquesta metodologia davant aquells que són educats amb una metodologia musical tradicional.

A causa de diversos factors tant interiors com exteriors a l'aula de música de primària, es conclou que els resultats obtinguts no recolzen la hipòtesi inicial i per tant, es plantegen algunes solucions per tal de corregir i superar aquests factors que condicionen de manera directa el procediment d'ensenyança-aprenentatge dintre de l'aula de música.

Paraules clau: educació musical, improvisació, ensenyança-aprenentatge, metodologia

ABSTRACT

This research is a comparative research project that aims to demonstrate that education based on musical improvisation, presents musical cognitive levels higher in those students educated with this methodology before those are educated with traditional musical methodology.

Due to various factors both internal and external to the music classroom primary school, we conclude that the results not back the initial hypothesis and therefore, there are some solutions to correct and overcome these factors that directly affect the teaching-learning process within the music classroom.

Keywords: musical education, improvisation, teaching-learning process, methodology

2. INTRODUCCIÓ

2.1. JUSTIFICACIÓ

Aquest treball neix de la iniciativa personal per trobar un camí alternatiu per a la formació musical en primària, tractant de facilitar el coneixement i l'exploració d'altres músiques i altres formes des dels primers passos, per a què l'aprenentatge sigui ric, creatiu, divertit, funcional i que formi part d'una educació global.

En el meu camí en la música sempre he sentit atracció per la capacitat de molts músics per poder interpretar obres d'una forma fluida i aparentment sense estar preparades.

La meua experiència amb la improvisació ve de tems arrere, participant en *jam sessions* i component.

És una pràctica que em sembla interessant i possible aplicar-la a l'aula de primària per a què els nens tinguin un contacte més pròxim a les diferents pràctiques musicals.

Tots els pedagogs insisteixen i coincideixen en què ensenyar vol dir ajudar a créixer, tractant de què els elements apresos siguin un pas cap avant, sense desanimar-se davant els diferents obstacles.

En el camp de la música s'ensenyava una forma de llenguatge que ens proporciona un mitjà perfecte per a poder expressar més enllà de les paraules.

D'aquesta manera, experimentar diferents formes de comunicació i d'expressió corporal enriqueix tant dintre de l'educació general com en l'educació musical.

Podem observar a través de l'experiència en l'educació que les persones poden improvisar de forma intuïtiva.

A més, grans músics pedagogs del segle XX com ara Dalcroze, Orff, Kodaly, Martenot, Willems mencionen la importància d'una bona formació musical des dels primers anys de vida i tots ells recomanen la improvisació musical com a forma d'expressió creativa per als nens i nenes.

Aprofitant l'oportunitat de cursar el Pràcticum II amb Menció de Música i poder tindre un contacte de ple amb què és l'educació musical en l'etapa de primària, es durà a terme aquest treball d'investigació comparatiu i a més, es posarà en pràctica activitats basades en el principi d'improvisació i creativitat musical.

3. MARC TEÒRIC

El concepte improvisació ve de l'arrel llatina "*improvisus*" que significa imprevist o sobtós.

La improvisació referida a la música ha tingut diferents significats com per exemple la definició que feia Bruno Nettl (1878) quan afirmava en *New Grove Dictionary of Music and Musicians* que "*la improvisació és la creació de una obra musical, o de la forma final d'una obra musical, mentre s'està executant*" o com la definició que li dona Hemsy de Gainza (), "*la improvisació és tota expressió musical instantània, espontània produïda per un individu o un grup que pot ser portada a terme des d'una llibertat total fins a estar baix regles o pautes, pròpies o externes.*

Així mateix cal destacar les definicions que fan Carl Czerny i Emilio Molina respectivament:

El talent i l'art de la improvisació consisteix a presentar, durant la interpretació, en l'estímul del moment, o sense preparació immediata, cada idea original o prestada en un tipus de composició musical que, d'una forma molt més lliure que una obra escrita, però, que deu ser formada en una totalitat organitzada en la mesura en què sigui necessari per a seguir sent comprensible i interessant. Czerny (1983).

La improvisació consisteix en concebi i executar qualsevol acció de forma simultània Molina (2008).

A més, és important mencionar que la pràctica de la improvisació ha estat present en l'educació musical i en la pràctica de la música des dels temps de l'Antiga Grècia, però no va rebre aquest terme fins al segle XIX.

Va ser en aquesta època, durant el romanticisme, quan la improvisació musical va ser la gran protagonista en la cultura musical.

El desenvolupament de les tècniques i disseny del piano va afavorir en gran part que aquesta pràctica musical tingués la importància que va tindre.

Grans músics com ara Hummel i Liszt feien ús de la improvisació en les seves actuacions en públic,

Altres gran compositor i improvisador va ser el mateix Beethoven, que tal com recull Czerny en *a systematic Introduction to Improvisation on the Pianoforte* "[...] agafava generalment un tema del primer moviment o del Rondo final de una Sonata, en forma de variació lliure o de forma mixta: una idea seguida de altra, com un "popurrí" d'aquesta forma".

A partir del segle XX, la pedagogia musical va canviar i va revolucionar les teories d'ensenyança. Les idees de Pestalozzi, el qual tenia com a principi l'harmonia i el desenvolupament de totes les facultats del nen, van donar lloc a l'ensenyança moderna.

Farem un repàs als grans pedagogs de principis d'aquest segle que van heretar la pedagogia de Pestalozzi i que centren els seus mètodes en el desenvolupament musical dels nens en la seva integritat:

Emile Jacques-Dalcroze, (1865-1950), pare del mètode rítmic, basat en el ritme, el moviment i la improvisació, va tractar de plantejar la improvisació tant a través del cos com de totes les manifestacions expressives i rítmiques.

Zoltán Kodály, (1882-1967) planteja a través de la veu i de la música folklòrica, un mètode anomenat Mètode Coral, que persegueix mitjançant el cant la mestria musical i l'execució a primera vista.

Carl Orff (1895-1982) unia la notació i l'ensenyança instrumental a l'improvisació i al desenvolupament de la creativitat musical. L'element fonamental per a Orff era el ritme, ja que entenia aquest element com "l'expressió musical més primària de l'home". Quant a la improvisació, Orff va descobrir noves possibilitats per a les seves composicions.

Edgar Willems (1890-1978), defenia la idea que totes les persones poden adquirir una formació musical. Aquesta idea li va donar una dimensió humanística al seu mètode, ja que no considerava la música com un fi en si mateix, sinó com a mitjà per al desenvolupament de totes les dimensions de cada persona. Els elements fonamentals d'aquest mètode són el ritme, la melodia i l'harmonia. A més, considera la música com un llenguatge on la improvisació té un paper rellevant per a poder dur a terme aquest desenvolupament humanista de les persones.

A més dels autors i pedagogs nomenats, hi ha també estudis d'investigació com ara:

Efecto de la improvisación musical en la memoria emocional de Diaz, V. & Justel. N (2015) que defensa i demostra la hipòtesi de què la improvisació musical millora també el record lliure immediat i diferit d'imatges tant neutres com emocionals, sent major l'efecte en els subjectes no músics.

Instrumental Improvisation in General Music on Janet L. S. Moore (1993) diu [...] “*Si s'introdueix en l'aula experiències amb la improvisació, es pot donar als estudiants una bona base teòrica que pot tindre com a conseqüència una major interès a l'hora de participar en futures actuacions de classe*”

4. PLANTEJAMENT GENERAL

La finalitat d'aquesta investigació és realitzar un estudi comparatiu en l'ensenyança musical a l'aula de música del centre CEIP Jaume I de Castelló de la Plana.

L'estudi se centra en les millores que pot presentar una metodologia pràctica basada en la improvisació en alumnes de 5è de primària.

Per a dur a terme aquest estudi s'ha configurat una prova d'avaluació inicial i una sèrie d'activitats basades en la improvisació que una vegada portades a terme es tornarà a avaluar a tots els alumnes per a comparar, analitzar i reflexionar sobre els resultats obtinguts.

5. HIPÒTESI

El present estudi tracta de demostrar que una metodologia basada en la improvisació té un paper important en el desenvolupament de la música, tant dintre de l'evolució formal com en la seva creació.

La hipòtesi que es pretén demostrar en aquest Treball de Fi de Grau és que els alumnes que reben una metodologia on la improvisació (com a ferramenta necessària) té un paper rellevant en el seu programa curricular, presenten unes majors habilitats cognitiu-musicals.

Per tant, la hipòtesi nul·la és que els alumnes que reben una metodologia on la improvisació (com a ferramenta necessària) té un paper rellevant en el seu programa curricular, no presenten unes majors habilitats cognitiu-musicals.

6. METODOLOGIA

És una metodologia de caràcter mixta i se centra en l'elaboració d'un estudi comparatiu dintre de l'ensenyança musical que s'imparteix en l'àrea de Castelló de la Plana. Han participat els alumnes de 5é de Primària del CEIP Jaume I, un total de 47 alumnes dels quals, 20 són xiquets i 27 són xiquetes d'entre 10 i 11 anys.

Els dos grups comparteixen el mateix entorn social i cultural. 3 dels alumnes reben educació musical externa al centre educatiu ordinari, dos assisteixen al Conservatori de Castelló i el tercer nen assisteix a una escola de música de Castelló també.

Per a la realització de l'estudi s'ha dissenyat una prova d'avaluació inicial que compta amb 5 exercicis, els quals treballen cadascun almenys un bloc de l'actual currículum d'Educació Musical.

La prova és individual i igual per a tots i totes.

Aquesta mateixa prova es realitzarà altre cop quan acabi l'estudi per a poder comparar els resultats inicials amb els resultats finals.

Les diferents sessions que s'empraran per a realitzar aquest estudi estan emmarcades dintre de l'horari escolar durant les sessions de música, mai es duran a terme fora d'aquest horari.

L'objectiu d'aquest estudi és buscar, la realització d'una anàlisi amb la finalitat d'aconseguir proves evidents que ens permeten constatar els plantejaments i dades mencionats per a establir les conclusions pertinents.

Aquest es centrarà en l'àrea de la pràctica instrumental i serà impartit en dos grups diferents:

En el primer grup es troben els alumnes que rebran un canvi en la metodologia i les activitats per altres basades en la pràctica de la improvisació. (*grup A*) o Grup Experimental; i el segon grup serà aquell que hi ha mantés una línia d'educació sense cap canvi en la seva metodologia. (*grup B*) o Grup Control.

L'aplicació d'un format dissenyat expressament ens valdrà per a establir el mode comparatiu, tenint en compte els factors citats, prioritari d'aquest Treball de Fi de Grau, quant a la realització d'un estudi de camp dut a terme mitjançant les proves corresponents.

7. EXPERIMENT

A) PROVA INICIAL I OBJECTIU DE LA PROVA

El primer pas per a aquest treball de camp serà realitzar una prova d'avaluació inicial que abraçarà diferents àmbits de l'educació musical.

Aquesta prova es durà a terme als dos grups de 5è.

L'objectiu d'aquesta avaluació inicial és poder quantificar els coneixements de les diferents àrees musicals d'una manera individual utilitzant diferents ítems i poder tindre una visió més empírica dels resultats que s'han produït en l'adquisició de coneixements musicals al llarg de la seva estança en l'etapa d'educació primària.

AVALUACIÓ INICIAL 5è DE PRIMÀRIA

1. *Escolta atentament i respon:*

· *Quins instruments apareixen en aquesta audició? De quina família són?*

2. *Interpreta amb xilòfons i metal·lòfons “La vida és bella”*

3. *Segueix la pulsació amb la mà*

4. *Senyala en la següent imatge els elements:*

· *Clau de Sol* · *Silenci de negra* · *Alteració de duració*

· *Barra de compàs* · *Silenci de blanca* · *Doble barra final*

· *Tempo de compàs* · *Corxera* · *Blanca*

5. *Realitza una composició.*

Tenint en compte els elements del pentagrama següent, realitza un tema instrumental de 4 compassos utilitzant l'escala pentatònica de Do major.

[Partiures i il·lustracions en 13. ANNEXES].

Il·lustració 1. Fitxa d'Avaluació Inicial

Aquesta prova d'avaluació inicial consisteix en 5 activitats:

En la primera activitat pretenem conèixer les aptituds bàsiques d'audició activa dels alumnes individualment i poder avaluar els coneixements de reconeixement d'instruments de forma auditiva i la seva posterior classificació.

En la segona activitat el que es pretén avaluar és la tècnica d'interpretació instrumental amb instrumentació de percussió determinada com ara xilòfons i metal·lòfons interpretant una obra escrita extreta de la pel·lícula "la vida és bella" treballada a l'aula en sessions anteriors.

La tercera activitat té com a objectiu observar i avaluar les relacions auditiu-rítmiques dels nens fent servir obres amb pulsació constant i pulsació no constant.

L'activitat quatre persegueix avaluar el nivell de lectura musical utilitzant diferents símbols i elements que hi poden aparèixer en una partitura on hauran que relacionar l'element en qüestió i la seva representació escrita.

En la quinta activitat es busca saber el nivell creatiu i compositiu dels alumnes. Eb ser una pràctica lliure no hi ha cap tipus d'ítem avaluador. Únicament es tindrà en compte si es respecta o no els elements del pentagrama a l'hora de compondre com ara: la clau i la duració dels compassos.

B) MATERIAL EMPRAT EN EL PROCEDIMENT

Els diferents materials que s'han emprat per a dur a terme aquestes sessions d'investigació a l'aula de música són:

- *Equip de reproducció de música*
- *Xilòfons*
- *Partitures*
- *L'espai físic de l'aula*
- *Metrònom*

C) PROCEDIMENT EMPRAT

Aquest treball de camp s'ha dut a terme durant 5 sessions d'una hora cadascuna en l'aula de música amb alumnes d'entre 10 i 11 anys.

Portant a terme una sessió a la setmana, el treball de camp ha durat un mes, entre el 5 de maig i el 2 de juny.

Cal mencionar que les noves activitats sols es van dur a terme al grup de 5è A (grup experimental) per a poder dur a terme la comparació de resultats entre ambdues metodologies.

Sessió 1. 5 de maig:

En primer lloc es va dur a terme una avaluació inicial als dos grups on mitjançant diferents activitats, es van mesurar el nivell dels alumnes en els diferents àmbits musicals, com ara: l'audició activa, la interpretació instrumental, la lectura i reconeixement de diferents símbols d'un pentagrama i la capacitat de composició.

Aquesta prova es va realitzar el primer dia amb l'objectiu principal de poder conèixer i quantificar el nivell en els diferents blocs de l'educació musical que tenen els alumnes de forma individual, per a què una vegada acabat el treball de camp, poder comparar-los amb els resultats finals.

En primer lloc es va explicar el procediment de la prova i les normes que aquesta presenta.

L'avaluació inicial té caràcter individual i cada prova era realitzada per tots els nens a la vegada.

Es van dur a terme les 5 proves en un temps d'uns 50 min. aproximadament

Els resultats que es van obtenir d'aquesta prova d'avaluació inicial es mostren en la Taula 1. *Resultats Inicials 5éA & Taula 2. Resultats inicials 5éB.*

RESULTATS INICIAL 5ªA									
Nº	Edat	Sexe	C, EM	Prova 1	Prova 2	Prova 3	Prova 4	Prova 5	TOTAL
1	11	V	NO						
2	10	V	NO						
3	10	V	NO						
4	10	H	NO						
5	11	V	NO						
6	11	H	NO						
7	10	V	NO						
8	10	H	NO						
9	11	V	NO						
10	11	V	NO						
11	11	H	SÍ						
12	11	V	NO						
13	10	V	NO						
14	10	V	NO						
15	11	H	SÍ						
16	10	H	NO						
17	10	V	NO						
18	10	H	NO						
19	11	H	NO						
20	10	H	NO						
21	10	H	NO						
22	11	V	SÍ						
23	11	H	NO						
MITJA				0,85	0,74	0,82	0,87	0,89	4,2

Taula 1. Resultats Inicials 5ªA

**C,EM: Conservatori, Escola de Música*

RESULTATS INICIALS 5ºB									
Nº	Edat	Sexe	C, EM	Prova 1	Prova 2	Prova 3	Prova 4	Prova 5	TOTAL
1	10	V	NO						
2	10	V	NO						
3	11	H	NO						
4	10	H	NO						
5	11	H	NO						
6	11	V	NO						
7	10	H	NO						
8	10	H	NO						
9	10	H	NO						
10	11	V	NO						
11	11	H	NO						
12	11	H	NO						
13	11	H	NO						
14	10	V	NO						
15	11	V	NO						
16	11	H	NO						
17	10	H	NO						
18	10	H	NO						
19	10	H	NO						
20	10	V	NO						
21	10	H	NO						
22	10	V	NO						
23	11	H	NO						
24	10	H	NO						
MITJA				0,78	0,73	0,76	0,82	0,82	3,8

Taula 2. Resultats inicials 5éB

Sessió 2. 12 de maig:

Aquesta sessió es va utilitzar com a introducció del que és la nova metodologia.

En un primer moment es va explicar de forma breu i clara el que es va dur a terme en aquesta primera sessió d'iniciació.

A continuació es va dur a terme la primera activitat anomenada "Banda sonora d'un conte" (40 min)

Aquesta activitat consisteix en anar contant una història i plantejar situacions i els alumnes han d'improvisar 2 compassos de 4/4 amb instrumentació de làmines.

Per a dur a terme l'activitat, es va repartir un xilòfon / metal·lòfon cada dos alumnes. Aquests agafen les baquetes i escolten la situació i el desenvolupament de la història que se'ls conta.

L'objectiu d'aquesta activitat és desenvolupar els nexes d'unió entre la part creativa dels nens i la imaginació amb la pràctica instrumental i veure com interpreten les diferents situacions i de quina manera transmeten les sensacions que senten.

El conte realitzat per a dur a terme aquesta activitat s'anomena "La Princesa"

"Una vegada hi havia un regne molt gran, amb altes muntanyes i camps de flors plens de colors i animalets.

De sobte, un grup de cavallers apareixen trotant per un camí que es dirigeix cap al castell, situat al capdamunt de la muntanya més alta. Llavors, hi va aparèixer un personatge misteriós i va tallar el pas als cavallers.

Aquest individu portava una caputxa que li tapava la cara. Un dels cavallers va desmuntar del seu cavall i va anar a poc a poc cap preguntant-li: "Qui ets?, mostra'ns la cara!"

El misteriós personatge semblava mut ja que no deia res. El cavaller va continuar apropant-se a poc a poc i de sobte....

Li va llevar la caputxa i era una noia molt bufona que la van reconèixer ràpidament com a la filla del rei.

Van decidir dur-la al castell del seu pare, ja que semblava angoixada. Continuava sense dir res.

En arribar al castell, el rei es va fer molt content al veure a la seva filla, però es va

adonar d'un detall... tenia els ulls negres, quan sempre els havia tingut verds.
Quan va caure la nit la filla del rei, es va desvetllar i es va dirigir cap a l'habitació del tresor, però el seu germà major, el príncep del regne la va aturar abans d'entrar-hi.
Llavors la princesa es va convertir en una bruixa molt lletja i va fugir volant per la finestra de la cambra del tresor.
L'endemà, feia un dia d'estiu molt bo, i la princesa hi va aparèixer a la porta del castell.
Aquest cop sí que tenia els ulls verds, però li faltava la peca de baix de l'ull que tenia de naixement."

Per a finalitzar la sessió, durant els últims 10 minuts, es comparteixen les diferents impressions que han tingut els alumnes davant les situacions plantejades.

Sessió 3. 19 de maig:

Durant aquesta sessió es van realitzar exercicis de creació musical, utilitzant instruments de percussió tals com xilòfons i metal·lòfons.

L'exercici tractava de crear una cadena de diferents composicions musicals, creades pels alumnes. Aquestes composicions tenien una durada de dos compassos.

Amb l'ajuda d'un metrònom i del docent es respecta aquesta característica.

Es reparteix un instrument de làmines cada dos alumnes. La primera volta la realitza un alumne de la parella i la segona volta la realitza el company. En el cas de no tindre parella, l'alumne en qüestió toca en les dues voltes.

El docent comença l'exercici i a continuació el primer alumne continua la cadena creant una melodia, que després de dos compassos, el company següent continuarà, així, fins a completar dues voltes.

L'objectiu d'aquesta activitat és la familiarització per una banda amb els instruments de làmines, l'experimentació de les possibilitats que aquests instruments ofereixen i potenciar la capacitat de creació musical dels alumnes.

Sessió 4. 26 de maig:

Durant aquesta sessió es va treballar un dels elements principals de l'expressió musical i de gran importància per a la pràctica de la improvisació, el ritme.

Per a treballar aquest element, la sessió es va dividir en 3 parts:

Part 1: Seguim el ritme amb la mà. (25 min)

En aquesta activitat, els alumnes hagueren de seguir la pulsació de diferents audicions musicals, algunes amb ritme pla i altres i canvis constants de ritme.

Una vegada realitzada aquesta activitat, amb l'ajuda d'un metrònom, cada xiquet havia d'improvisar un ritme bàsic amb les mans sobre el seu pupitre amb una durada màxima d'un compàs. El company del costat havia d'imitar el ritme creat i crear un de nou. A la seva vegada, el company següent havia d'imitar el ritme creat pel seu company anterior i crear un altre, i així, successivament.

Part 2: Moviment Corporal (20 min)

En aquesta segona part de la sessió, es realitza de manera pareguda a l'anterior però amb lliure moviment per l'aula i la pulsació aquesta vegada es porta amb els peus.

Anàlogament, es van mostrar audicions amb un ritme constant i altres amb un ritme canviant de manera constant.

Part 3: Reflexió (10 min)

En aquesta última part de la sessió, asseguts a terra, els alumnes reflexionaven sobre quin moment de les parts de la sessió tenien més problemes o els semblava més difícil a l'hora d'executar.

Sessió 5. 2 de juny:

Durant aquesta sessió es du a terme l'avaluació final dels dos grups.

Aquesta avaluació és la mateixa que es va dur a terme durant la primera sessió d'aquest treball de camp. El mètode que es porta a terme és el mateix que en l'avaluació inicial de la primera sessió.

Els resultats obtinguts es poden trobar a la Taula 3 i Taula 4.

RESULTATS FINALS 5éA									
Nº	Edat	Sexe	C, EM	Prova 1	Prova 2	Prova 3	Prova 4	Prova 5	TOTAL
1	11	V	NO						
2	10	V	NO						
3	10	V	NO						
4	10	H	NO						
5	11	V	NO						
6	11	H	NO						
7	10	V	NO						
8	10	H	NO						
9	11	V	NO						
10	11	V	NO						
11	11	H	SÍ						
12	11	V	NO						
13	10	V	NO						
14	10	V	NO						
15	11	H	SÍ						
16	10	H	NO						
17	10	V	NO						
18	10	H	NO						
19	11	H	NO						
20	10	H	NO						
21	10	H	NO						
22	11	V	SÍ						
23	11	H	NO						
MITJA				0,92	0,81	0,84	0,89	0,91	4,39

Taula 3. Resultats Final 5éA

RESULTATS FINALS 5éB									
Nº	Edat	Sexe	C, EM	Prova 1	Prova 2	Prova 3	Prova 4	Prova 5	TOTAL
1	10	V	NO						
2	10	V	NO						
3	11	H	NO						
4	10	H	NO						
5	11	H	NO						
6	11	V	NO						
7	10	H	NO						
8	10	H	NO						
9	10	H	NO						
10	11	V	NO						
11	11	H	NO						
12	11	H	NO						
13	11	H	NO						
14	10	V	NO						
15	11	V	NO						
16	11	H	NO						
17	10	H	NO						
18	10	H	NO						
19	10	H	NO						
20	10	V	NO						
21	10	H	NO						
22	10	V	NO						
23	11	H	NO						
24	10	H	NO						
MITJA				0,82	0,75	0,78	0,79	0,87	4,01

Taula 4. Resultats Finals 5éB

8. RESULTATS

En la Taula 5 es mostren els resultats obtinguts en les proves inicials i en la Taula 6 es mostraran els resultats extrets de les proves finals realitzades als alumnes dels dos grups, d'aquesta manera podem observar d'una forma senzilla i ràpida els diferents resultats.

Taula de resultats inicials:

	Prova 1	Prova 2	Prova 3	Prova 4	Prova 5	Mitja Total
5é A	0,85	0,74	0,82	0,87	0,89	4,2
5éB	0,78	0,73	0,76	0,82	0,82	3,8

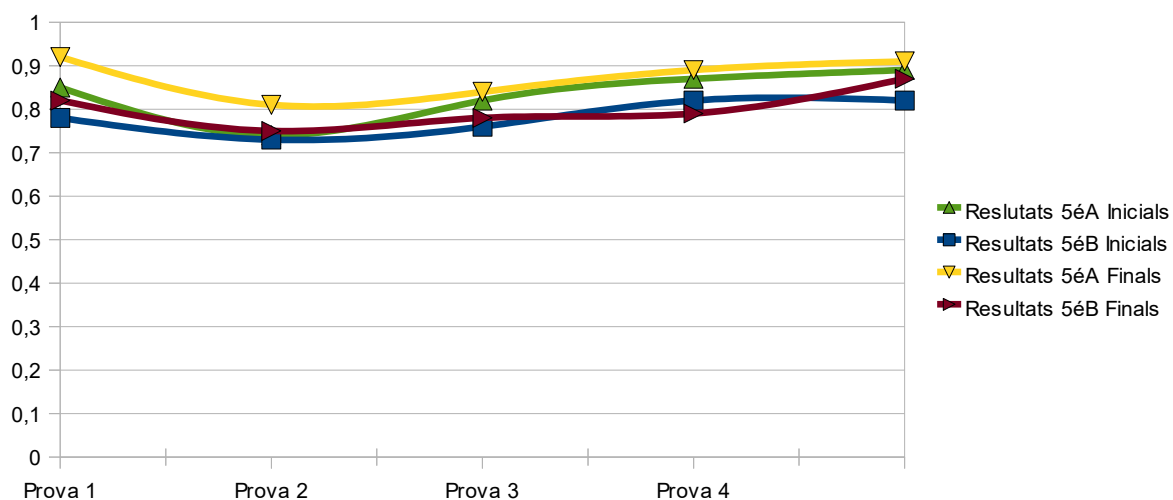
Taula 5. Resultats Inicials

Taula de resultats finals:

	Prova 1	Prova 2	Prova 3	Prova 4	Prova 5	Mitja Total
5é A	0,92	0,81	0,84	0,89	0,91	4,39
5éB	0,82	0,75	0,78	0,79	0,87	4,01

Taula 6. Resultats Finals

En el Gràfic 1. es mostra d'una forma clara els resultats extrets i la variació que han tingut ambdós grups en cadascun dels punts avaluats als alumnes



Gràfic 1. Resultats

9. DISCUSSIÓ

Si analitzem i comparem les dades que vam obtenir a l'avaluació inicial i les obtingudes en les obtingudes en l'avaluació final, observem que ambdós grups han patit una petita variació positiva tant en el grup A com en el grup B.

No podem considerar suficientment significatius els resultats, ja que la variació ha sigut mínima i en alguns casos s'ha tret inferior resultat.

Els principals factors que hi han influït de forma directa en la no validesa dels resultats per tal de poder recolzar la hipòtesi inicial han sigut 2: a) la falta de temps dedicat a la música en el sistema educatiu actual i b) la poca presència que té la pràctica de la improvisació en l'aula de primària.

La manca de presència d'improvisació a l'aula ens porta a la conclusió de que aquesta pràctica, portada a terme de manera aïllada a l'aula, sense continuïtat i sense fundamentació teòrica, no té cap benefici per a les habilitats cognitiu-musicals dels alumnes.

Aquest treball ni recolza ni contradiu les diferents investigacions abans nomenades ni els efectes que produeix la improvisació reflectida en aquestes, ja que els resultats, com hem dit, no són significatius.

10. CONCLUSIÓ

La creativitat musical és un procés complex diferent en cada individu. En l'àmbit de l'educació musical, el treball creatiu es sol deixar a un marge davant l'imperatiu d'altres àrees com ara la pràctica vocal, corporal i instrumental.

L'educació musical ha de canviar cap a un model més modern, on el desenvolupament creatiu i autònom dels alumnes sigui imperatiu per a aconseguir un aprenentatge més dinàmic, lúdic i poder realitzar una formació integral, sense deixar de costat l'ensenyança de conceptes i capacitats musicals.

Aquestes activitats de creativitat, doten als alumnes de llibertat on es permeteix la experimentació sonora i la posada en pràctica d'habilitats creatives i úniques d'expressió musical i corporal tant

individuals com grupals.

Les activitats basades en la creativitat musical, i la improvisació està dintre d'aquestes, busca incrementar l'interès i curiositat dels alumnes per la música, un aprenentatge actiu, gaudir de la música i fomentar la socialització dintre dels grups de l'escola.

En definitiva, els temps van canviant i modernitza'n mentre que l'educació musical es queda estancada en models tradicionals més propis d'altres temps i el sentit crític i la creativitat queden rellevats a un segon pla on solament s'accedeix a ells en moments puntuals en lloc d'utilitzar-los com a vehicle d'ensenyança-aprenentatge en la societat actual.

11. BIBLIOGRAFIA:

Nettl, B. (1878). *New grove dictionary of music and musicians*. Edit. George Grove.

Czerny, C. (1983). *A Systematic Introduction to Improvisation on the Pianoforte, op. 200, Vienna*. Trad. ingl. Edit. Michell. Nova York.

Molina, E (2008). *La improvisació: definició i punts de vista.. X Congrés de la SIBE. Salamanca*.

Diaz, V. & Justel. N. (2015). *Efecto de la improvisación musical en la memoria emocional en el VII Congreso Internacional de Investigación y Práctica Profesional en la Psicología, Universidad de Buenos Aires, Buenos Aires*.

Moore, J. & Schwirtz T. (1993) *Instrumental Improvisation in General Music. Publi. General Music Today, Vol. 6*.

12. ÍNDEX DE TAULES I GRÀFICS

Taula 1. Resultats Inicials 5éA.....	13
Taula 2. Resultats inicials 5éB.....	14
Taula 3. Resultats Final 5éA.....	18
Taula 4. Resultats Finals 5éB.....	19
Taula 5. Resultats Inicials.....	20
Taula 6. Resultats Finals.....	20
Gràfic 1. Resultats.....	20

13. ANNEXES

Annexe I: Partitura de "La vida és bella"

La vita é bella

Nicola Piovani
www.letraymusica12.blogspot.com

Ésta partitura y muchas otras más puedes encontrarlas en:
www.letraymusica12.blogspot.com

Il·lustració 1. Partitura "La vida és bella"

Annexe II: Prova nº4 de l'avaluació inicial.

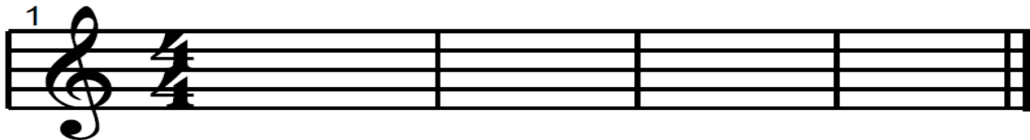
Moderate ♩ = 100



Il·lustració 2. Partitura d'elements musicals.

Annexe III: Prova nº5 de l'avaluació inicial.

Moderate ♩ = 100



Il·lustració 3. Partitura de composició pròpia.